

Nová mola
pro Velký bolevecký
rybník
► **strana 2**

Bratři Čertíci
jsou atletickými
nadějemi Plzně
► **strana 4**

Žonglobalizace
má nový formát
► **strana 7**

Platí nová pravidla pro předzahrádky

Manuál zástupci města projednali s provozovateli restaurací v centru Plzně

Pro předzahrádky platí nová pravidla. Zástupci Plzně se proto před zahájením sezóny setkali s provozovateli restaurací a společně projednali manuál, jehož cílem je zlepšit veřejný prostor. Město provozovatelům nabídlo pomoc při řešení konkrétních detailů, ať už se jedná o úpravu komunikací, nebo například lepší kotvení slunečniců. Pravidla schválila Rada města Plzně loni a od letoška platí pro nové provozy, stávající mají čas na úpravy do konce roku 2027.

Předzahrádky ožívají centrum města a mají dobře fungovat jak pro podnikatele, tak jejich hosty i pro procházející. Manuál má pět základních oblastí: umístění předzahrádek, řešení podest, ohrazení i zastínění a také jejich vybavení, aby působily jednotně a respektovaly charakter okolí. Zástupci města vyhodnotili, že většina ze zhruba stovky stávajících předzahrádek v centru je v souladu s novými pravidly a jen u několika málo z nich je potřeba větších zásahů. Majitelům podniků proto nabídli možnost konzultací. Město zároveň bude při rekonstrukcích ulic brát v potaz i to, že na nich budou umístěny předzahrádky. V dubnu například Správa veřejného statku města Plzně dokončila rekonstrukci povrchu v sadovém okruhu, odstranila nerovnosti, připravila kotvení pro slunečnice. Podobná řešení jsou plánována i pro další prostranství.

Město Plzeň má nový manuál pro předzahrádky, díky němuž selepší veřejný prostor v centru. Ještě před sezónou ho projednalo s provozovateli. Foto: Miroslav Chaloupka

Milan Lettl: Děti mají chutě bez předsudků

Pro šéfkuchaře 10. školní jídelny Plzeň je největší odměnou, když jeho strávnickům chutná

Šéfkuchařem ve školní jídelně se Milan Lettl stal kvůli covidu. V restauracích tehdy nebyla práce. Krize sice odezněla, on však u vaření pro děti zůstal. Říká, že to bere jako výzvu, která ho baví.

Sedli jsme si k rozhovoru ve vaší malé šéfkuchařské kanceláři, ale vypadá to tu spíš jako někde na dispečinku. Před chvílí se ve vysílačce ozvalo, že plech ryb byl právě vložen do trouby...

Náš provoz je rozmístěn do tří podlaží. V suterénu jsou sklady, přípravná masa a prádelna, ve vyvýšeném přízemí rozsáhlá a členitá kuchyně, v prvním patře výdejna jídel a jídelna pro žáky sousední partnerské základní školy a bistro pro veřejnost. Tak proto ty vysílačky. Víme, co se kde děje, a nemusíme jezdit pro informace výtahem z patra do patra, nabíhat navíc kilometry nebo si složitě telefonovat.

Milan Lettl je už šestým rokem šéfkuchařem 10. školní jídelny Plzeň.

Foto: Miroslav Chaloupka

Proč je důležité vědět, že byl dán plech s rybami do trouby?

Aby vše bylo včas, ve správném množství a v super kvalitě na svém místě, je důležitá perfektní týmová práce. Mám kolem sebe skvělé lidi, kterým stejně jako mně jde o ten nejlepší výsledek a moc jim za jejich práci děkuji. U nás většinu jídel dovařujeme na poslední chvíli, abychom je podávali čerstvá. Takže se navzájem s celým týmem informujeme, že třeba u výdejního pultu docházejí čerstvě upečené ryby, a z kuchyně informují, že do trouby dali další plech a ryby budou za osm minut čerstvě dopečené k dispozici pro výdejnu jídel.

Před tím, než jste se stal šéfkuchařem v 10. školní jídelně Plzeň, jste vařil v restauraci...

Popravdě... nebylo to tak, že bylo mým snem pracovat ve školní kuchyni. V době covidu nebyla práce. Takže jsem vyhodnotil

situaci a řekl si, že chci zůstat šéfkuchařem a že vařit by se stále mělo v kuchyních ve věznicích, nemocnicích nebo i ve školní jídelně. Začal jsem si práci v těchto zařízeních hledat. A tak jsem se potkal s paní ředitelkou 10. školní jídelny Plzeň Olgou Süssovou, která právě šéfkuchaře potřebovala. Pracuji tu už šestým rokem.

Asi vás vaření pro děti začalo bavit, když jste u něj zůstal?

Kdysi jako mladý kuchař jsem začínal ve vojenské nemocnici. Jak člověk postupuje životem, prochází i různými provozy a nabírá zkušenosti. Vařil jsem například i u mezinárodní firmy ARAMAK, která zajišťuje závodní stravování a také cateringové služby po celé České republice. Pracoval jsem pro ni jako šéfkuchař v plzeňském Panasonicu, takže vlastně v „závodce“, ale připravovali jsme pokrmy mezinárodní kuchyně, takže se to přeci jen od obyčejné „závodky“ lišilo. Další velkou profesní

zkušenost mám z několikaletého šéfování v restauraci a bistro se zdravou vegetariánskou a veganskou kuchyní. Každé pracoviště má svá specifika a v tom školním stravování jich je hodně. Člověk se na ně musí soustředit. Musel jsem se hodně učit a do systému školního stravování proniknout. A to mě baví. Zároveň mě hned od začátku zaujal celkový přístup k dětem v této školní jídelně a stěžejní myšlenka, že i dítě v mateřské škole i žák školy je hlavně náš zákazník, tedy jako zákazník „dospělák“ v restauraci. A u nás si každého zákazníka velmi vážíme a děláme vše proto, aby byl spokojený.

Ono to je asi složitější i v tom, že vaříte pro různé staré děti...

Když děláte léta v restauracích, tak už víte, co na dospělé lidi platí, co chtějí. Pak přijdete do školní jídelny a zjistíte, že děti chtějí něco jiného, i když jde pořád o jídlo.

Pokračování na straně 5.

Rekonstrukce náměstí začala

Po demontáži povrchů následuje rekonstrukce sítí

Západní část náměstí Republiky se rychle mění, v plném proudu jsou práce, které začaly v dubnu. Prostor mezi katedrálou a biskupstvím se do srpna letošního roku promění v přívětivou zónu se stromořadím jilmů či novým mobiliářem. Náklady na tuto část rekonstrukce činí 55 milionů korun.

Stavební práce začaly demontáží stávajících povrchů a bouráním dlažby. Pak následuje náročná rekonstrukce inženýrských sítí a vyrovnání výšek komunikací. Autorem projektu je architektonické a urbanistické studio MAAUS, zhotovitelem společnost SWIETELSKY stavební.

Klíčovým prvkem proměny náměstí je výsadba 14 stromů. Jejich úlohou v kamenném centru je měnit mikroklima a poskytovat stín. Vybrány byly jilmu, a to pro svou odolnost vůči klimatickým výkyvům a vzdušnou korunu, která poskytne příjemný polostín. Pod povrchem se vybuduje systém retenčních rýh, které zajistí nově vysazeným jilmům dostatek vláhy i v horkých letních dnech. Projekt je tak ukázkou moderního přístupu k technologiím dle pravidel takzvané modrozelené infrastruktury. Stromy v požadované kvalitě se pěstují ve školkách v Holandsku a Německu. Sázet se budou již na přelomu jara a léta. Tomu musí předcházet pečlivá příprava – včasné objednání či odborná kontrola. S revitalizací náměstí je spojena i změna dopravního režimu na náměstí, bude omezena individuální automobilová doprava.

Stavební práce na náměstí Republiky začaly demontáží stávajících povrchů a bouráním dlažby. Foto: Hana Josefová

Kovy lze odkládat do nádob na sklo

Plzeň rozšiřuje systém třídění odpadu a spouštělo novinku, která občanům výrazně usnadní nakládání s kovovými obaly. Už nyní je mohou odkládat také do zelených nádob určených na sklo. Tento krok je součástí zavádění takzvaného multikomoditního sběru, jehož cílem je zjednodušit a zefektivnit třídění odpadu a zároveň zvýšit množství vytríděných a recyklovaných surovin.

Úpravy Křimického náměstí

Křimické náměstí prošlo úpravami. Bylo změněno vedení mlatových cest a na vhodnější místa byly přesunuty tři pomníky. Spolu s novým mobiliářem zajistí tyto změny lepší pohyb po náměstí i větší bezpečnost během pietních aktů při květnových oslavách. Správa veřejného statku města Plzně, která má stavbu na starost, za úpravy zaplatí 1,8 milionu korun. Náměstí je součástí Vesnické památkové zóny Plzeň – Křimice vyhlášené roku 1995.

Město opravuje lávku přes Mži ve Štruncových sadech

Správa veřejného statku města Plzně zahájila v dubnu práce na rekonstrukci lávky přes řeku Mži u soutoku s řekou Radbuzou ve Štruncových sadech. Během její uzavírky budou pěší a cyklisté nasměrováni na provizorní lávku umístěnou jen o pár desítek metrů dál. Práce za téměř 41 milionů korun mají trvat do 26. září tohoto roku.

Plzeň zmodernizuje osvětlení

Plzeň začíná hledat firmu, která kompletně obnoví, zmodernizuje a bude provozovat veřejné osvětlení na celém území západočeské metropole. Zastupitelé města schválili zadávací dokumentaci i zahájení zadávacího řízení na tuto veřejnou zakázku. Projekt zahrne výměnu více než 23 tisíc světel a 15 tisíc stožárů. Akce má mít formu PPP, tedy partnerství veřejného a soukromého sektoru. Samotná realizace potrvá čtyři roky, modernizovaný systém ušetří městu minimálně 40 procent současné spotřeby elektřiny.

Nová mola pro Velký bolevecký rybník

V dubnu byla na pláži Ostende instalována tři plovoucí mola

Pláž Ostende u Velkého boleveckého rybníka patří už více než sto let k nejoblíbenějším relaxačním místům Plzeňanů. Letos jim nabídne novinku: tři plovoucí mola. Město Plzeň do jejich instalace investuje 20 milionů korun.

Tři nová plovoucí mola s plošinami, která zde město buduje, umožní slunění i vodní hrátky většímu počtu zájemců.

Centrální molo s největší plošinou o rozměrech 12 krát 18 metrů bude určeno těm, co se rádi sluní, a část jeho plochy bude osazena jednoduchými vestavěnými lehátky. Další dvě menší, 27 metrů dlouhá, mola, umístěná po stranách centrálního mola ve vzdálenosti 80, potažmo 60 metrů, budou určena těm, kdo na vodě jezdí třeba na paddleboardu či na matraci. Mola mají pevnou betonovou kotvu, jejich povrch kryjí prkna z odolného exotického dřeva garapa s dlouhou životností a elegantním vzhledem. Rozšíří kapacitu oblíbené pláže.

V provozu budou už během června. Práce začaly letos na konci ledna demontáží staré konstrukce. Během instalace a následných prací byl omezen pohyb veřejnosti na pláži Ostende i v prostoru restaurace Point. Součástí prací je i úprava plochy kolem objektu restaurace a také instalace nového veřejného osvětlení.

Plovoucí mola byla na pláži Ostende instalována v dubnu i pomocí jeřábu.

Foto: Martin Pecuch

Tereza Beránková: Tvoříme budoucnost

Pracujeme pro Plzeň: Učí děti, jak zvládnout moderní technologie

Tereza Beránková pracuje už šest let jako metodička vzdělávání Centra robotiky Správy informačních technologií města Plzně. Přinášíme další díl projektu Pracujeme pro Plzeň, jenž představuje profese a lidi, kteří je vykonávají jako zaměstnanci města nebo jeho příspěvkových organizací. Často zůstávají v pozadí, jejich práce je však pro každodenní chod města důležitá. S městem Plzní na projektu spolupracovala fotografka Kristýna Edmonds Hessová.

Terezu Beránkovou do Centra robotiky po studiích učitelství a několika pracovních zkušenostech přivedla šťastná náhoda.

Její práce je pestrá a rozhodně není rutinní. Vzdělává děti ve věku od mateřských až po základní školy, a to v oblasti digitálních technologií, robotiky, programování nebo třeba grafiky.

Centrum robotiky se zaměřuje na velké množství aktivit. Nabízí kroužky, příměstské tábory nebo exkurze, kde se nejen děti, ale hlavně jejich učitelé mohou seznámit s novými technologiemi a smysluplně je zařadit do výuky. „Není to o tom dát dětem robota a nechat je, ať si s ním jen tak hra-

Tereza Beránková pracuje v Centru robotiky, které patří pod Správu informačních technologií města Plzně.

Foto: Kristýna Edmonds Hessová

ji. Ukazujeme jim, že technologie dávají smysl hlavně tehdy, když je využívají k objevování, tvoření a řešení úkolů. A právě v tom je naše role – vést je k promyšlenému a smysluplnému používání digitálních nástrojů,“ vysvětlila.

Kapacita kroužků je menší, maximálně pro deset dětí, aby se jim lektor mohl věnovat naplno. Největší lákadlo představují roboti a virtuální realita, ale stejně důležitá je týmová spolupráce, tvořivost a radost z objevování. „Nejvíce mě baví zpětná vazba dětí, jejich úsměv a energie. Často mě dokážou překvapit svými nápady nebo znalostmi. A právě to je na tom krásné – když se od nich můžu sama něco naučit a máme radost společně,“ říká s úsměvem.

Centrum robotiky podle ní nemá v České republice obdoby. Stojí na počátku Plzeňského inovačního ekosystému PINE, který podporuje děti ve vzdělávání a jejich rozvoji. Do Plzně jezdí nejen děti, ale i učitelé z jiných měst, aby viděli, jak s technologiemi pracovat ve výuce. „Tohle místo ukazuje, že moderní vzdělávání může být hravé, smysluplné a otevřené budoucnosti,“ zdůraznila Tereza Beránková.

Sportmanie Plzeňského kraje 2026

Stejně jako v minulých letech i letos bude Plzeň propagovat v polovině června Sportmanii v okresních městech Plzeňského kraje.

V rámci snahy o rozšíření myšlenky propojit místní školy a sportovní kluby s dětmi a mládeží v celém kraji se Sportmanie PK představí v jednotlivých okresních městech takto:

15. června: Tachov, u Zimního stadionu

16. června: Klatovy, Mercandiny sady

17. června: Domažlice, náměstí Míru

18. června: Rokycany, sportovní areál

Sportmanie PK potrvá vždy od 8.30 do 17.30 hodin. V dopoledních hodinách se jí zúčastní žáci mateřských a základních škol, odpoledne může přijít široká veřej-

nost. Při těchto menších jednodenních akcích budou mít děti možnost vyzkoušet si nejrůznější sportovní stanoviště místních klubů. Těšit se lze i na horolezeckou stěnu, skimboarding nebo vodní skuzavku. Na pódiu bude probíhat doprovodný program, prezentace místních sportovních klubů a nebudou chybět ani soutěže o ceny.

Inovujeme Next Level

Oblíbený plzeňský festival dronů, inovací a technologií letos zcela mění svůj koncept. Pod novým názvem Inovujeme Next Level nabídne 9. a 10. června žákům, studentům a odborné veřejnosti čtyři tematické bloky.

Festival zahájí bezpečnostní fórum s exkluzivními hosty. V dalších dnech bu-

dou tématy drony a robotika, marketing a podnikání či umělá inteligence. Kromě TechToweru se akce odehraje v Cukrovarské ulici a Plzeňském Prazdroji. Vzhledem k odbornému zaměření je letos poprvé vstup zpoplatněn. Program je zveřejněn na www.inovujemeplzen.cz. Cílem je představit Plzeň jako moderní centrum technologického pokroku, výzkumu a podnikání.

Bratři Čertíci jsou atletickými nadějemi Plzně

S atletikou začali až v patnácti letech, trénují jen krátce, dva, potažmo tři roky. Avšak už vozí medaile z mistrovství České republiky. Bratři Bohuslav a Bedřich Čertíci jsou nadějí plzeňské atletiky. Jdou jim dobře všechny disciplíny, a tak je jejich doménou víceboj. Bedřich letos získal titul mistra České republiky v halovém sedmiboji v kategorii dorostenců. Bohuslav je vicemistr ČR ve stejné disciplíně v juniorské kategorii. Úspěchy slaví i v jednotlivých disciplínách.

„Objevili jsme je na školních závodech. Po dvou letech trénování vozí tituly a jsou v národní vícebojařské reprezentaci. Atletika je baví a mají spoustu plánů, věřím, že o nich ještě budeme vědět,“ uvedl sportovní ředitel Atletického klubu (AK) Škoda Plzeň Michal Černý.

„Byl jsem v devítce a na atletickém stadionu ve Skvrňanech jsem se účastnil školních závodů. Trenér Jiří Kadla se na mě byl podívat a vytáhl mě, že bych mohl zkusit dělat atletiku. Vybral si mě na skoku do výšky. Líbilo se mu, jak se bez jakéhokoliv tréninku a sportovní přípravy odrážím. Tak si řekl, že by to mohlo jít,“ popsal svůj atletický začátek Bohuslav. „Já mám úplně stejný příběh, jen se stal o rok později,“ dodal Bedřich. Do té doby žádný sport nedělali, jen hráli na klavír.

Ukázalo se, že jim jde dobře nejen skok do výšky, ale mají nadprůměrné výsledky

Bratři Bohuslav Čertík (vlevo) a Bedřich Čertík (vpravo) jsou nadějemi plzeňské atletiky.

ve většině atletických disciplín, tedy mají skvělé předpoklady pro víceboj. Zároveň však dosahují výborných výkonů i v některých jednotlivých disciplínách, takže i v nich reprezentují plzeňský AK Škoda na republikových závodech. „Baví mě překážky a skok o tyči,“ poznamenal Bohuslav, který se například kromě stříbrné medaile z halového víceboje může pochlubit i zlatou medailí z halového mistrovství republiky ve skoku o tyči s výkonem 4,82 metru. Bedřich má také rád spíše technické disciplíny, pře-

devším skok do výšky, a tak má letos kromě zlaté dorostenecké medaile z halového mistrovství ČR také bronzovou medaili z halového republikového mistrovství ve skoku do výšky za zdolání 1,95 metru.

Oba shodně potvrzují, že dařit se jim začalo až letos. Bohuslav, ročník narození 2007, trénuje atletiku tři roky, Bedřich, narozený v roce 2009, teprve dvě sezóny. „Atletika nás baví a bavila nás i v letech, kdy jsme žádné medaile nevozili. Líbí se nám na ní různorodost tréninků i to, že

Zdroj: Archiv AK Škoda Plzeň

je vidět, jak se zlepšujeme. Navíc je tady skvělá parta a trenéři. Máme v Plzni pro celoroční tréninky i závody skvělé podmínky, jedny z nejlepších v republice. K dispozici máme tunel a halu, teď se nám stává tribuna na druhé straně areálu, kde budou další prostory pro trénování i náčiní. Máme podmínky také pro trénování skoku o tyči. To některé kluby v republice nemají, a tak dojíždějí na tréninky k nám,“ shodují se. Oba trénují pod vedením svého objevitele Jiřího Kadly.

Na závodech se v kategoriích zatím nepotkávají, soupeřit spolu budou až v mužské kategorii. „Tak se hecujeme alespoň při trénincích. Díky tomu, že přišel brácha, mám pořádně s kým soupeřit, a tak je to pro mě zábavnější. Jsem hodně soutěživý,“ prozradil Bohuslav. „No... Já asi tak soutěživý nejsem, ale určitě mi to pomáhá, když mám před sebou někoho lepšího. Prostě to, že trénujeme s bráchou spolu, vnímáme jako pozitivum,“ dodal Bedřich.

Oba studují střední školu, Bohuslav zdravotnické lyceum a v příštím roce maturuje, Bedřich je ve druhém ročníku gymnázia na Mikulášském náměstí. Mají individuální studijní plán. „Bez něj bychom neovládli všechny ty tréninky, soustředění, závody,“ poznamenali. Dodali, že kromě atletiky a školy už nic jiného nestíhají: „Máme pětkrát až šestkrát v týdnu tréninky. Jsou nejméně na dvě hodiny, a když se kecá – tak i tři. A každý druhý víkend jsme na závodech, v sezóně je to téměř každý víkend.“

Po maturitě plánují studium na vysoké škole, tu zatím vybranou nemají. Bohuslav si chce vybrat nějaký zdravotnický obor, Bedřicha baví biologie. Jasněji mají ve sportovních plánech. Bohuslav by se chtěl nominovat na juniorské mistrovství světa v desetiboji do USA, Bedřich plánuje zúčastnit se mistrovství Evropy dorostenců ve skoku do výšky. A jasno mají v jednom: za šest nebo deset let se chtějí zúčastnit olympiády.

Rozhovor **Milan Lettl:** Děti mají chutě bez předsudků

Pro šéfkuchaře 10. školní jídelny Plzeň je největší odměnou, když slyší: „Dneska mi chutnalo.“

Pokračování ze strany 1.

A ano, to věkové rozpětí zákazníků u nás je široké. Obědy chystáme pro žáky základních škol, středních škol, ale i pro mateřské školky, kam expedujeme nejen obědy, ale i ranní a odpolední svačiny. Pro veřejnost, tedy pro dospělé strávníky, provozujeme Bistro Desítka u nás v budově. A zároveň vaříme i pro děti různých národností. Vždyť z naší partnerské základní školy k nám dochází žáci šestnácti národností. Což je zase skvělé v tom, že můžeme zkoušet a zařazovat pokrmy mezinárodní kuchyně.

A co dětem chutná?

Děti potřebují jednoduchost a jasnost v chutích na první dobrou. Nepotřebují složitě naaranžovaná jídla a míchání mnoha ingrediencí. Chtějí to mít jasně dané. Když je rajská, těší se na rajskou. Zároveň ale nemají vůči jídlu předsudky. Dospělý člověk jí svíčkovou vždycky s knedlíkem, ale dítě si k ní klidně dá rýži. Někdy nás jejich kombinace překvapí.

Jak jste zjistil, že děti jedí rýži ke svíčkové?

Poslední tři roky se snažíme zákům, kteří chodí sem k nám do jídelny, nabízet oběd jako ve skandinávských školách, tedy bufetovým způsobem. To znamená, že navaríme tak jako každý den nabídku tří druhů pokrmů. S výdejními vanami „vyjedeme“ do prostoru jídelny a vše je na výdejních pultech připravené zvlášť. Děti si samy nabírají na talíř, takže si nabírají maso, omáčku a přílohu, namíchají si zeleninový salát podle své chuti. Vedeme je k tomu, aby si naložily jen tolik, kolik snědí a přišly si cokoli v opakovaně přidat, snižuje se tak množství zbytků. Dětem jsme samozřejmě nápomocni. A právě při této příležitosti vidíme ty obrovské rozdíly v tom, když je normální výdej a vy dítěti dáte to, co má podle výběru z jídelního lístku mít, tedy rybu, brambory a salát, a v tom, když si to samo kombinuje. Hrozně je to baví a oběd si opravdu velmi užívají. A právě tady jsem zjistil, že si pochutnají na svíčkové s rýží. A když už se o rýži bavíme, tak tu mají děti hodně rády, dávají si ji skoro se vším, třeba i s bramborem jen tak.

Co vlastně mají děti opravdu nejraději?

Spíš co by nejraději denně chtěly jíst... Děláme si vlastní průzkumy a odpovídají tomu, co se obecně ví: hamburgery a hranolky s kečupem, pizzu, párky a krupičkovou kaši.

Ale jen hranolky a hamburgery jim dělat nemůžete?

To určitě ne. Dítě musí mít pestrou a zdravou nabídku, prospěšnou pro jeho správný růst a vývoj. Proto se my ve školních jídelnách musíme řídit nejen zdravým rozumem, znalostmi a zkušenostmi, ale hlavně tzv. spotřebním košem, ve kterém jsou stanoveny skupiny potravin jako například brambory, maso, ryby, luštěniny a jejich nutná spotřeba na žáka a den. Naše měsíční spotřeba skupin potravin pak musí odpovídat těmto limitům. Ale dětem uděláme někdy i hranolky, jsou přeci z brambor, tak proč ne. Zrovna dnes, když si povídáme, je mají k filetu z okouna milského. Hranolky děláme zdravě, n smažíme je na oleji. Nejprve je předpečeme a pak je těsně před vydáním v troubě u výdejního pultu dopečeme. A zásadně u nás nepodáváme uzzeniny.

A co dětem chutná z toho, co jim vaříte ve vaší školní jídelně?

Už jsem mluvil o svíčkové a rajské, to jsou naše favority, ale oblíbené jsou

Milan Lettl šéfoval různým kuchyním, své zkušenosti nyní zúročuje v 10. školní jídelně Plzeň.

Foto: Miroslav Chaloupka

i jiné omáčky. Hitem jsou tortilly nebo hamburgery s trhaným masem. Naučili jsme děti konzumovat hodně čerstvého ovoce a zeleniny. A změnilo se i to, že děti už tak poslední tři roky preferují jako nápoj čistou vodu nebo vodu s ovocem a bylinkami.

Kolik jídel denně uvaříte?

Průměrně devět set obědů a dvě stě svačinek.

Jak dopředu připravujete jídelníček?

Společně s kolegyňmi ho sestavíme na dva týdny. Pořád vymýšlíme něco nového. Při nákupu potravin musíme zohledňovat i cenu a hospodařit rozumně.

Bereme jen sezónní a základní suroviny, žádné polotovary a chemicky zpracované potraviny.

Takže děláte si vlastní vývar?

Ano, samozřejmě! Čtyřikrát týdně v konvektomatu opékáme kosti a zeleninu a následně vaříme vývary přes noc v kotli. Vývar nám pak slouží jako základ do polévek i omáček.

Pro mě, když jsem chodila do školní jídelny, tak strašákem bylo maso, které se nedalo rozkousat...

Máme skvěle vybavenou kuchyni s moderními přístroji. Hovězí maso připravujeme ve speciálním přístroji – holdomatu.

Maso vaříme metodou nízkooteplotního vaření. Hovězí maso při 82°C. Ke konci směny připravíme a zapneme přístroj. Celou noc se v něm maso připravuje. Druhý den dopoledne ho před podáváním jen nakrájíme. Je šťavnaté a měkoučké. Je to ohromná výhoda.

Sestavujete jen jídelníček nebo připravujete i své vlastní recepty?

Jen sestavovat jídelníček by bylo málo a bez vlastní tvorby a stálého vylepšování by nás to ne bavilo. U rajské nebo svíčkové už není moc co vymýšlet, a tak stále zkoušíme a zařazujeme nová jídla. Známé pokrmy potom děláme zdravě

tak, že například snižujeme bílou mouku a zahušťujeme místo moukou luštěninami nebo bramborem a používáme hodně zeleniny.

A řeknou si vám rodiče občas o recept?

Když někomu onemocní dítě a přijdou si v první den nemoci pro zaplacené jídlo, tak ho doma ochutnají. Pak se občas přijdou na recept zeptat, že jim to chutnalo. Jeden takový recept, na který se občas rodiče ptají, jsem připravil i pro čtenáře Radničních listů. Na první pohled vypadá možná složitě, ale je na přípravu docela jednoduchý.

Máte nějaké doporučení pro rodiče?

Ono se sice říká, že děti pořád sedí u počítače nebo mobilu, ale myslím, že to tak není, že se hýbou, že chodí s kamarády ven nebo třeba na sportovní tréninky. Děti by měly mít v každém jídlu bílkoviny. Nemusí to být jen maso, jejich zdrojem jsou i luštěniny. Z tvarohu se dá udělat dobrý krém ke svačině. Důležitá je i vláknina, tedy hlavně ta v ovoci a zelenině. Na to se občas v rodinách zapomíná. Zajistit dětem vyváženou stravu nezvládneme jen my jedním jídlm ve školní jídelně, je to i úkol pro rodinu. V ní by měl být přehled o tom, co dítě celý den jí, a stravu doma vhodně doplňovat k tomu, co bylo v jídelně k obědu. Není to o nařizování, ale jde o to, aby se dítě naučilo dobře jíst, aby získalo návyky na celý život. A doporučení? Vyzkoušet školní stravování a přesvědčit se, že dnes je opravdu na vysoké úrovni a dokáže dětem nabídnout jen to nejlepší.

Za chvíli začne léto a s ním oblíbená grilovací sezóna. Jak ji zvládnout chutně a zdravě?

Tak to zásadní je: nekupovat koření směsi. Jsou plné soli a obsahují málo bylinek. Nejlepší je vše si připravit doma ze základních surovin. K masu skvěle funguje med a hořčice, z nich se dají připravit skvělé nakládací omáčky na maso. Doporučuji maso před grilováním nesolit, stačí ho pak jen několika zrnky dobré kvalitní soli ochutit na talíři. Jako přílohu lze podávat jakoukoli grilovanou zeleninu, opět bych pracoval jen se základními potravinami a chutěmi.

Nejen, že vedete tým školní kuchyně, jste také lektorem Kulinařského institut Plzeň a projektu Máme to na talíři.

Kulinařský institut Plzeň je naše školicí středisko, které založila paní ředitelka Olga Süssová. Připravujeme workshopy a semináře pro pracovníky školních jídelen z Plzně a regionu. Jako jejich lektor je provedu naši kuchyni, vysvětlím, jak fungují jednotlivá zařízení, jaké mají výhody. Společně potom zkoušíme vařit podle našich receptů tak, aby jídlo odpovídalo současným požadavkům na zdravé a pestré školní stravování. Zájem pracovníků škol je veliký. Ostatní lektori dělají další zajímavé cukrářské nebo kulinařské workshopy pro profesionály a veřejnost. Máme i speciální workshopy vaření pro děti. Máme to na talíři je celostátní projekt pro vzdělávání pracovníků ve školních jídelnách. Celý název je delší Máme to na talíři a není nám to jedno a opravdu nám to není jedno. Pracovníci kuchyní a jídelen se mohou obrátit na tvůrce i lektory projektu se svými dotazy a problémy, k nimž se snaží všichni najít řešení. Jsme připraveni jim poradit, organizujeme pro ně také semináře a další vzdělávací akce.

Co je pro vás největší odměnou?

Když na ulici slyším: „Jééé, náš pan kuchař. Dobrý den. Dneska mi oběd chutnal.“

Pečená tortilla s limetovo-medovými kuřecími kousky a zeleninou podle Milana Lettla

1. Příprava fazolového krému: Vezměte fazole v nálevu a vylijte veškerou tekutinu. Dejte je do nádoby a rozmixujte je do hladka společně se špetkou soli, pepře, trochou kvalitního olivového oleje a bylinkami, např. koriandrem, římským kmínem nebo bazalkou. Krém bude sloužit jako základ na potřetí tortilly.

2. Příprava rýže metodou rezistentního škrobu: Použijte rýži basmati, jasmínovou nebo černou rýži a uvařte ji ideálně den předem, po uvaření nechte vychladnout a uložte na noc do lednice. Díky chladu se část sacharidů přemění na rezistentní škroby, které fungují jako prebiotika.

3. Marinování kuřecího masa: V misce připravte marinádu smícháním sezamového oleje, medu, sójové omáčky, limetkové šťávy, prolisovaného česneku a nastrohaného zázvoru. Kuřecí prso nakrájejte na menší kousky a vložte do marinády, kde ho ponechte alespoň tři hodiny, ideálně přes noc, aby zkrěhlo a natáhlo všechny chutě.

4. Tepelná úprava masa a brokolice: Marinované kuřecí maso vložte do pekáčku i s veškerou marinádou. Pečte v předehřáté troubě na 180 °C přibližně 25 minut. Mezitím si uvařte brokolici v páře, aby zůstala pevná a plná živin. Uvařenou brokolici nakrájejte na drobné kostičky a na závěr ji přimíchejte k upečenému masu v pekáčku, aby nasála chuť marinády.

5. Plnění a pečení tortill: Pšeničné nebo celozrnné tortilly si rozložte na pracovní plochu. Střed každé tortilly bohatě potřete připravenou fazolovou pastou. Na pastu navrstvěte vychladlou rýži a upečenou směs kuřecího masa s brokolicí. Tortilly pevně zabalte (založte boky a srolujte), aby náplň nevypadla. Zabalené tortilly vložte do konvektomatu nebo trouby a upečte do zlatova a křupava.

Loutkáři vezou desítky inscenací

Skupova Plzeň se uskuteční od 9. do 14. června

Nejstarší přehlídka profesionálních divadel v České republice – Mezinárodní festival loutkového a alternativního divadla Skupova Plzeň – nabídne letos během šesti dnů od 9. do 14. června celkem 50 představení, filmových projekcí, koncertů a přednášek. Prodej vstupenek začíná v květnu.

Hlavní částí programu je soutěžní přehlídka, která nabídne 22 českých a slovenských představení. Jde o reprezentativní výběr produkce loutkových divadel za poslední dva roky. V soutěži se objeví mimo jiné unikátní zpracování **Kafkovy Proměny** z dílny Divadla DRAK, oceněná inscenace Divadla ALFA Čáslavská – **Tokio – 1964**, pozoruhodná metafora Bábkového divadla Bratislava **Tučňák s červenou čepičkou**, inscenace **Soudružky s kroužky**, oceněná letos v Cenách divadelní kritiky, představení **Maryša Vávrová**, které získalo v loňském roce Cenu Erik Českého centra UNIMA, western z Vysočiny Divadla Minor **Černý partyzán** nebo novinka Divadla Spejbla a Hurvínka **Kabaret Hurvájz**, připomínající 100. výročí nejoblíbenější české loutky – Hurvínka. V kolekci nezávislé české scény se objeví soubory Handa Gote, Tmel, Buchty a loutky, Musashi Entertainment nebo Divadlo Continuo. Součástí festivalu je také pohled

Pořádající Divadlo ALFA uvede na festivalu Skupova Plzeň inscenaci Čáslavská – Tokio – 1964.
Foto: Archiv Divadla ALFA

do současného **kanadského loutkového divadla**. Hlavním hostem bude významný kanadský režisér **Peter Balkwill**.

Festival se připojí společně se **Západočeským muzeem v Plzni** a **Divadlem J. K. Tyla** ke stému výročí od narození Hurvínka. Tuto legendární českou loutku připomene velká interaktivní **výstava** v Západočeském muzeu, novinka Divadla J. K. Tyla **S.K.U.P.A.** a **mezinárodní konference** na téma S+H Komické postavy v loutkovém divadle.

Skupova Plzeň bude také součástí celorepublikového projektu **ROK ČESKÉ LOUTKY**, který připomíná zápis našeho loutkářství do UNESCO.

Centrem festivalu je pořádající **Divadlo ALFA**. Představení budou také v Moving Station, DEPO2015, Novém divadle, Muzeu loutek, Divadle Dialog a v Západočeském muzeu. Předprodej vstupenek je na portálu **Plzeňská vstupenka** a na stránkách festivalu www.skupovaplzen.cz.

Bonjour Plzeň připomene partnerství s Limoges

Plzeň ožije od 28. května do 18. června festivalem **Bonjour Plzeň 2026**, který nabídne bohatý program inspirovaný francouzskou kulturou. Návštěvníci se mohou těšit na divadelní představení, hudebně poetický večer, ochutnávky francouzských vín, neformální setkání ve francouzštině, workshop výroby tartaletek i oblíbený turnaj v pétanque.

Letošní ročník festivalu Bonjour Plzeň 2026 je zároveň i symbolickou oslavou

60 let partnerské spolupráce měst Plzeň a Limoges. Právě jejich dlouholeté partnerství je jedním z důležitých pilířů kulturních a společenských vazeb mezi Plzní a Francií.

Festival slavnostně zahájí inscenace na motivy knihy Bohumila Hrabala **Svatby v domě** v podání francouzského souboru Théâtre des astres z Limoges na prknech Malé scény scény Nového divadla. Na programu je dále například poetický večer, prohlídka Plzeňského

Prazdroje a Pivovarského muzea ve francouzštině či pořady pro děti.

Závěr festivalu pak ozdobí vystoupení souboru z Limoges na scéně U Branky, které bude také součástí Mezinárodního folklorního festivalu CIOFF, a vystoupení šansoniérky Radky Fišarové s programem **Pocta Edith Piaf**, které bude na programu přehlídky Pocem na divadlo, která se koná od 14. do 22. června.

Více na webových stránkách www.alliancefrancaise.cz.

Rovnováha v městské galerii

Galerie města Plzně nabídne od 20. května do 5. července skupinovou výstavu studentů Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v Plzni. Díla prezentována pod názvem **Rovnováha** byla vytvořena na základě volitelného tématu v akademickém roce 2025. Studentské projekty tematizují jak otázky identity, tělesnosti a psychické stability, tak napětí mezi fyzickým a digitálním světem i ekologickou krizí. Do projektu se zapojila většina ateliérů fakulty, což se promítá do výrazné pestrosti médií, technologií i metodologických přístupů – od tradičních disciplín po intermedialní, digitální a konceptuální realizace. Kurátorkou je Daniela Kramerová.

Balet Gala je jedinečný projekt

V sobotu 29. května bude Velké divadlo patřit jedinečnému projektu – prestižní ne-soutěžní přehlídce Balet Gala, která je unikátní v celoevropském měřítku. Nabízí totiž mladým talentovaným tanečnickům a tanečnicím – žákům tanečních škol – vzácnou příležitost vystoupit na profesionální scéně v rámci slavnostního galavečera. Večer bude oslavou píle, talentu a vášně pro tanec. Stane se inspirací nejen pro účinkující, ale i pro jejich pedagogy, rodiče a všechny milovníky baletního umění.

RIVERSOUND: startovní milník pro mladé kapely

Ve dnech 29. a 30. května se v Plzni na Radbuzské náplavce – Trojměstí koná otevřený hudební festival zaměřený na objevování kvalitních, dosud méně známých kapel – RIVERSOUND. Propojí českou a německou alternativní scénu, představí jak výrazné headlinery, tak i soutěž talentovaných mladých interpretů. Kromě soutěžních kapel vystoupí v pátek **Bert & Friends**, v sobotu dorazí německá kapela **Mermaid Man**. Vstup na festival je pro návštěvníky zdarma a umožňuje tak publiku poznat vycházející hvězdy. Vítězná kapela získá možnost nahrávání v profesionálním studiu a koncertní zkušenost na německé scéně. Více informací a program na webu riversoundfest.cz.

Raný jazz v Měšťanské besedě

Originální pražský synkopický orchestr v Měšťanské besedě koncertuje 10. června. Jeho dobové nástroje, původní techniky hraní i precizní aranžmá vrátí posluchače do éry swingu a charlestonu. Patří k nejautentičtějším interpretům raného jazzu a taneční hudby 20. let minulého století. Atmosféru první republiky podtrhne plzeňské vokální uskupení **Sestryoly** s hity meziválečné éry. **Jakub Szántó** pak 15. června během debaty představí, co vše obnáší **válečná novinářina**. Bude vyprávět, jak se natáčí pod palbou, jaké zbraně nosí novináři, či o tom, kde se najíst za ramadán uprostřed války... Jakub Szántó má z válečných zón tři dekády let zkušenosti jako reportér České televize.

Noc kostelů bude i v Plzni

Noc kostelů se v Plzni uskuteční v pátek 29. května. Tato celorepubliková akce otevře i letos brány kostelů a modliteben a nabídne příležitost nahlédnout do duchovních i kulturních pokladů. Detailní program je na webu nockostelu.cz.

V čele knihovny stál profesor, právník, redaktoři či spisovatelé a básníci

Od prvních knih v jedné skříni po moderní kulturní a vzdělávací instituci. Taková je cesta Knihovny města Plzně, od jejíhož založení letos uplyne už 150 let. Radniční listy ve spolupráci s touto institucí přináší v novém seriálu cestu do její historie, vývoje a proměn.

Osobnosti, které dávaly knihovně směr

Zakladatelem a prvním správcem plzeňské knihovny byl **Tomáš Cimrhanzl** (1876–1899), středoškolský profesor a vlastivědný pracovník. Byl autorem odborné publikace „Mythologie, čili, Bájelství Řekův a Římanův“ (1879) a turistického průvodce „Šumava“ (1878). Pod jeho vedením měla knihovna na počátku téměř 3 900 svazků a fungovaly prvotní katalogizační a evidenční systémy. Zaslouhou Tomáše Cimrhanzla se knihovna rychle etablovala jako kulturní instituce dostupná veřejnosti. Jeho nekrológ v Plzeňských listech z července 1899 uvádí: „Znamenitě jsou také Ci-

mrhanzlovy zásluhy o městskou knihovnu v Plzni, kterou založit pomáhal a jejíž duší byl plných 25 let. Znaje výborně literaturu domácí i cizí, byl mezi prvními k tomu povolán, aby stál v čele této důležité instituce, kterou vedl vzorně, s pilí a svědomitostí až úžasnou.“

Na jeho práci navázali další správci: redaktor, překladatel, herec a dramaturg **Pavel Nebeský** (1899–1913) a knihovnicka a kulturní pracovník František J. Malý (1913–1927), za jehož působení v počátcích první republiky knihovna procházela významným rozvojem, který odrážel zákon o veřejných knihovnách z roku 1919.

Zásadní etapou bylo období vedení **Bohumila Polana** (1927–1947), který byl kromě knihovnicka také básníkem, esejistou a literárním kritikem. Významně přispěl k rozšíření pobočkové sítě knihovny a podílel se na profesionalizaci knihovnické práce. I v době protektorátu dokázal udržet provoz a podporovat čes-

Zakladatelem Knihovny města Plzně a prvním správcem byl středoškolský profesor a vlastivědný pracovník Tomáš Cimrhanzl.

Foto: Archiv knihovny města Plzně

kou literaturu. Aktivně působil v odborných organizacích a spolu s osobnostmi jako Jiří Mahen usiloval o lepší postavení veřejných knihoven.

Po druhé světové válce fungovala knihovna v podmínkách centralizovaného řízení. V jejím čele stanul **Miloslav Nohejl** (1948–1951), významný plzeňský spisovatel a redaktor, který však kvůli politickým represím musel v roce 1951 z funkce odstoupit a byl vězněn. Po něm funkci ředitele zastával knihař **Karel Soukup** (1952–1954), pedagog a knihovnicka **Josef Vaněk** (1954–1958) a **Jan Maur** (1958).

Dlouhodobější vedení nastalo s **Josefem Hrubým** (1959–1970), spisovatelem, básníkem a překladatelem, který posílil regionální roli knihovny a podílel se na rozvoji literární činnosti v Plzni. Jeho básnické sbírky byly přeloženy do několika jazyků, získal například Uměleckou cenu města Plzně za celoživotní dílo a cenu Magnesia Litera za poezii.

V 70. a 80. letech vedli knihovnu postupně právník, redaktor a archivář **Karel Fleissig** (1970–1973), pedagog a metodik **Miroslav Stiebitz** (1974–1979), politický pracovník **Luděk Hůla** (1980–1983) a kulturní pracovník a autor publikací o válečných letounech **Jaroslav Schmid** (1984–1990). Po roce 1989 se stala ředitelkou knihovny první žena **Dagmar Svatková** (1990–2009), která modernizovala knihovní služby, zavedla automatizovaný systém, budovala metodické zázemí a rozšířila síť poboček včetně bibliobusu. Od roku 2010 stojí v čele knihovny **Helena Šlesingerová**, za jejíž éry knihovna pokračuje v inovaci služeb včetně elektronických a proměně v otevřený komunitní prostor určený pro setkávání, vzdělávání i trávení volného času. Knihovna města Plzně prošla za 150 let proměnou v moderní, přístupnou a digitálně vybavenou instituci, která reaguje na potřeby současné společnosti. Její vývoj přitom zásadně formovaly osobnosti.

Žonglobalizace má nový formát

Festival se koná od 2. června do 7. července

Jiří Misař stojí v čele festivalu Žonglobalizace od jeho počátků. Letos tedy už po šestnácté. „Vzniklo to jednoduše – bavilo nás žonglování ve všech jeho podobách. V Plzni jsme se tehdy scházeli v parcích, ale chyběla nám akce nebo někdo, kdo by to všechno propojil. Postupně se z původně komunitního setkávání začal vyvíjet festival, na který jsme mohli zvat zajímavé umělce,“ zavzpomínal.

Jaký je o Žonglobalizaci zájem jak mezi diváky, tak účinkujícími?

Každý rok vidíme, že si k němu nachází cestu jak širší veřejnost, tak lidé, kteří nový cirkus objevují třeba úplně poprvé. Co se týče umělců, dramaturgii festivalu tvoříme s důrazem na prezentaci současné scény – sledujeme novinky. Díky tomu můžeme divákům nabídnout pestrý a kvalitní program. Na festivalu se setkávají profesionální umělci s nastupující generací. Dlouhodobě se snažíme dávat prostor mladým cirkusákům, a proto je součástí programu blok zaměřený na teens, na který přijíždějí účinkující z celé republiky i ze zahraničí se svými projekty. V posledních letech je součástí festivalu také Young Voice scéna, tedy přehlídka našich malých i velkých kurzistů z centra Cirkulárium. Ti na závěr kurzu, v rámci Žonglobalizace, představují, co se během roku naučili. Festival je ale otevřený i veřejnosti – součástí programu jsou workshopy zdarma, kde si nový cirkus může vyzkoušet úplně každý.

Platí diváci vstupné?

Ročník 2026 bude kompletně zdarma, takže si celý program může užít opravdu každý bez ohledu na rozpočet. Většina programů byla ostatně přístupná zdarma i v minulých letech, zejména venkovní scény a doprovodný program včetně workshopů. Vstupné se tehdy týkalo především vybraných představení v šapitó.

Letos prý festival mění koncepci...

Po letech, kdy festival probíhal v šapitó a v jedné lokalitě, jsme cítili potřebu posunout ho dál a zkusit jiný formát. Chtěli jsme

se více přiblížit lidem a zároveň dát novému cirkusu jiný kontext. Letos proto Žonglobalizaci rozprostřeme v čase i prostoru – od června do poloviny července se bude konat každé úterý na různých místech po Plzni. Zavítáme jak do centra, tak například na Plovárnu v Hradišti nebo k OC Atom na Lochotíně, kde sídlí naše centrum nového cirkusu Cirkulárium. Každý večer přinese jinou atmosféru, jiný prostor a jiný zážitek. Pro nás je to způsob, jak ukázat nový cirkus i tam, kde by ho lidé možná nečekali, a dát mu pokaždé trochu jinou dynamiku. Diváci se mohou těšit na opravdu pestrý program. Každý festivalový den nabídneme jiný zážitek, od komornějších představení až po hravé a interaktivní formáty. Z osobních tipů bych určitě zmínil Viktora Černického a jeho představení PNEU. Velkým zážitkem bude například také SJEN od Vim kolektiv – představení, které kombinuje akrobacii, loutky a živou hudbu.

Jiří Misař je zakladatel a ředitel festivalu Žonglobalizace a jedna z výrazných osobností nového cirkusu v kraji. Dlouhodobě se věnuje žonglování jako performer i organizátor, stojí za vznikem spolku Žongléros Ansámbli a podílí se na tvorbě inscenací v uskupení TUTOcirc. Spoluzaložil také vzdělávací centrum nového cirkusu Cirkulárium, které se věnuje výuce novocirkusových disciplín i kreativnímu vzdělávání na školách. Vedle dramaturgie a produkce festivalu Žonglobalizace se podílí na projektech, které přibližují nový cirkus širší veřejnosti.

Tři premiéry v DJKT

Květen bude v Divadle J. K. Tyla ve znamení novinek, které mají jedno společné – každá z nich přináší své „poprvé“. Diváci se mohou těšit na tři premiéry na třech scénách, od baletu přes činohru až po muzikál.

Už 9. května uvede balet na Nové scéně inscenaci **INSIDE**. Plzeňský soubor se vůbec poprvé setká s dílem světově známého choreografa Jiřího Kyliána. Jeho tvorba patří k tomu nejvýraznějšímu, co světový tanec nabízí, a pro soubor jde o významný krok i velkou výzvu. Večer doplní choreografie někdejšího šéfa baletu Národního divadla v Praze Petra Zusky a současného šéfa plzeňského baletu Jiřího Pokorného.

O týden později, 16. května, přijde na řadu Velké divadlo a světová premiéra

Michal Štěrba se představí v titulní roli inscenace S.K.U.P.A. Foto: Irena Šterbová

kabaretně pojaté hry **S.K.U.P.A.** v režii Radovana Lipuse. Novinka připomene výraznou osobnost české kultury ve všech

odlescích jeho přepestře osobnosti a slibuje silný příběh spojený s jedinečnou divadelní poetikou. V titulní roli se představí Michal Štěrba, na jevišti se objeví také Martin Stránský a Jaroslav Matějka.

Třetí květnová premiéra bude v rukou muzikálového souboru. Přímo pro něj vznikl titul **Obejmout vlny**, který vychází z posledních dní života německého básníka Heinricha von Kleista a přináší intimní příběh dvou lidí, kteří hledají smysl života i lásky v těžkých chvílích. Inscenaci režisuje Gabriela Petráková, která od příští sezóny nastupuje jako dramaturgyně a kmenová režisérka muzikálového souboru. V hlavních rolích se představí Jozef Hruškoci, Kateřina Marie Fialová a Pavel Režný. Tři premiéry, tři různé světy, ale jedno společné: odvaha přicházet s novým.

Hudba, tanec a kroje i svatební motivy

Plzeň bude hostit **28. ročník Mezinárodního folklorního festivalu CIOFF ve dnech od 10. do 14. června. Hlavní festivalová scéna U Branky ožije pestrými vystoupeními folklorních souborů z České republiky, Slovenska, Chorvatska, Francie, Ukrajiny, Portugalska a Chile.**

„Letos si v rámci festivalového programu připomeneme také 60. výročí spolupráce

partnerských měst Plzeň a Limoges z 19. století,“ uvedla ředitelka festivalu **Michaela Vondráčková**. Dodala, že lidový tanec, hudba a kroje oživí i letos kromě centra Plzně také Selský dvůr U Matoušů v Bolevci nebo Habrmannův park na Doubravce, část programu se odehrává také v Konstantinových Lázních. Vstup na všechny festivalové programy je zdarma.

Nastevřeno: performance a experimentální divadlo

Nastevřeno je jedinečným festivalem nového, experimentálního divadla a performance nejen v západních Čechách, ale i v celé České republice. Letošní 6. ročník potrvá od 20. do 24. května. Srdcem festivalu bude opět kulturní centrum Moving Station a právě z něj se budou čeští i zahraniční performeři a performerky vydávat do ulic, aby krásu a tajemství čtvrti Bory objevovali společně s jejími obyvateli. Po loňském ročníku, kdy současným uměním ožila oblast od **Moving Station** po autobusové nádraží, se festival **NASTEVRĚNO** tentokrát zaměří na jihozápadní kvadrant čtvrti Bory. Více na webu movingstation.eu.

Plzeňské dvorky po jedenácté

V sobotu 23. května se koná jedenáctý ročník Plzeňských dvorků. I letos zdarma otevře známé i neznámé dvorky v centru města a na Petrohradě. Někde bude připraven doprovodný program, akci doplní stopovačka i komentované prohlídky. Petrohradskými dvorky opět provede Miroslav Anton, Ladislav Silovský se vydá centrem města za znamením a erby. Zájemci si budou moci vybrat i některou z klasických tras po zajímavých dvorcích v centru. Vstupenky na komentované prohlídky lze zakoupit v Muzeu strašidel na náměstí Republiky v Plzni. Zajímavostí letošní akce bude představení knižní novinky **Tuten malej princ** i s autogramiádou autorů, kteří kultovní knihu Malý princ převedli do plzeňského nářečí. Fenomén malého cestovatele po hvězdách se objeví hned na několika adresách. Podrobný program bude zveřejněn na www.plzenskedvorky.cz.

CO.CON pro fanoušky sci-fi a fantasy

Již 6. června ovládnou Plzeň fanoušci sci-fi a fantasy. Festival CO.CON v kreativní zóně DEPO2015 nabídne vše od fenoménu cosplaye a deskovek až po nadupané herní simulátory, prodejní stánky i workshopy. „Potkejte komiksově hrdiny, zajímavé hosty a užijte si atmosféru, která nadchne děti i dospělé,“ zve do DEPO2015 jeho mluvčí Tereza Kohoutová.

Plzeň oslaví první knihu

Na jaře roku 1476, tedy právě před 550 lety, byla v Plzni vytištěna první kniha na našem území – nejstarším prokazatelným prvotiskem z českých zemí jsou latinská Statuta Arnošta z Pardubic. U této příležitosti chystá nakladatelství NAVA v květnu vydat knihu autorů Lenky Bendové a Ily Šeda **1476 – Poprvé se tisklo v Plzni**. Zároveň společně se Západočeským muzeem v Plzni připravuje výstavu **550 let knihtisku v Plzni**. Expozice v mázhauzu plzeňské radnice připomene formou instalovaných panelů první plzeňské tiskaře, historická místa, kde provozovali své tiskárny, obrazový materiál přiblíží historickou tiskařskou technologii a ukázky textů nejstarších knih.

Léto u plzeňských řek

Plzeňské náplavky letos nabídnou velmi pestrý program napříč žánry. Kulturní léto se vrací na oblíbené lokality na Radbuze a nově se oproti loňsku rozšiřuje také na Mži u Lochotínské lávky, kam se po letech vrátí kontejnerová kavárna. Každá z řek zahájí sezónu vlastním grand openingem. Na Radbuze na Trojměstí odstartuje léto 4. června energickým koncertem rapového tria **58G**, držitelů ceny Vinyla, a kapely **Dulka**. O týden později, ve středu 10. června 2026, zahájí program na Mži **open air koncert Studentského symfonického orchestru Plzeň**. Zahájení tak propojí současnou klubovou scénu s živým orchestrem a symbolicky otevře letošní letní program u řek. Od června navážou pravidelné střední koncerty ve spolupráci s hudební dramaturgií Klubu Mōovement. Dorazí například Good Times Only nebo Ida The Young – a chystá se překvapení v podobě **Opening Mōoplavky** v kontejneru 5. června. Z chystaných letních pořadů si vybere každý, na programu je festival vína, fly yoga, dance battle, komentované procházky, slam poetry a literární festival i pořady pro nejmenší. Program a přehled všech lokalit je na www.plzenskenaplavky.cz.

Z archivu města Plzně: Pozůstalost Josefa Böttingera

V seriálu připravovaném Archivem města Plzně představujeme osobnosti, jejichž pozůstalost schraňuje. Josef Böttinger byl plzeňský fotograf, věnoval se také kresbě, ilustraci a karikatuře.

Narodil se 29. ledna 1839 Martinu Böttingerovi a Regině Schmidtové. Jeho otec se živil jako voják, kaligrafista či diurnista (tj. písař na denní plat), matka byla dcerou plzeňského hospodského a manželé se stali až 9. června 1840. V té době již měli kromě Josefa i dceru Annu. Během manželství se jim narodili další tři potomci – Marie, Vojtěch a Johana.

Josef Böttinger studoval v Praze chemii a současně navštěvoval malířskou akademii. Jeho cesta ale vedla k tehdejší novince, totiž fotografii. Praxi získával u pražského fotografa Samuela Kohna a poté i v Příbrami u nakladatele Eugena Petersona. Zde poznal obě své pozdější manželky, sestry Marii a Terezií, které byly dcerami příbramského řidičického učitele Jana Smrtě.

V polovině šedesátých let se Josef stal fotografem v Plzni, kde byl od začátku roku 1867 krátce společníkem ve fotoateliéru J. M. Zýky v Panském mlýně. Později si postavil vlastní ateliér a velmi brzy se

Stolní společnost Mňau, Josef Böttinger je první zleva. Zdroj: 2 x Archiv města Plzně

stal jednou z předních postav plzeňského společenského života této doby a podílel se na organizování veřejného života. Byl členem mnohých spolků, jako Hlahol, Sokol, Městská beseda nebo stolní společnost Mňau. Během své praxe pořídil řadu fotografií nejen plzeňských domů, ale i zdejších měšťanů. Do Plzně přivezl techniku chromofotografie, ale věnoval se také světlotisku a později i fotolitografii. Vedle fotografování se věnoval také kresbě, ilustraci a karikatuře.

Dne 30. října 1867 si v Příbrami vzal za manželku již zmíněnou Marii. Manželům se po svatbě narodili dva synové – Jindřich (1868–1886) a Karel (1870–1888). Nicméně v dubnu 1873 Marie zemřela na tuberkulózu a Josef se v říjnu téhož roku znovu oženil, tentokrát si v Příbrami vzal její sestru Terezií. S ní měl později také dva syny – Josefa (1875–1877) a Huga (1880–1934).

Po roce 1882 Josef z Plzně odešel, a to zřejmě kvůli kombinaci hospodářských krachů sedmdesátých let a malou spoko-

Dům U Červeného srdce zachytil Josef Böttinger okolo roku 1872.

jenosti s uplatněním svých schopností. Nejprve zamířil do Prahy a v roce 1887 přijal nabídku na cestu do USA, kde v Milwaukee zařídil firmu Brown & Co. provoz na světlotisk. Zpět do vlasti se vrátil až v říjnu 1889. V lednu 1890 se stal vedoucím pražského ateliéru Hynka Fiedlera.

O rok později instaloval hlavní průmyslový palác na Zemské jubilejní výstavě v Praze. Načež získal pozici vrchního inženýra Ústřední hospodářské společnosti pro království České v Praze.

Josef Böttinger zemřel v Praze 14. října 1914. V jeho šlépějích pokračoval jeho nejmladší syn Hugo, který byl významným malířem, grafikem a karikaturistou. Používal pseudonym dr. Desiderius, který převzal po svém předčasně zemřelém bratru Jindřichovi. Hugo v Praze studoval na Akademii výtvarných umění. Na počátku 20. století procestoval západní Evropu. V Praze si vzal dceru nakladatele Jana Otty, Růženu (1887–1964) a zde také 9. prosince 1934 zemřel. Právě po Hugovi, který užíval variantu příjmení Boettinger, je pojmenována ulice v městské části Bory.

Obě tyto osobnosti v plzeňském městském archivu připomínají dva archivní fondy. Ten věnovaný Josefovi obsahuje především fotografie, kresby a drobné tisky původce. Mimo jiné se zde nalézají i opisy dopisů, kde J. Böttinger líčí svůj život a zklamání z Ameriky. Druhý fond je o poznání menší a obsahuje pouze několik dopisů.

Kateřina Fantová
Archiv města Plzně

Císař František I. zavítal do Plzně čtyřikrát

Devatenácté století je již podstatně bohatší na zprávy o panovníckých pobytech v Plzni. I popisy a komentáře těchto pro město významných událostí jsou značně podrobné a obsáhlé. Plzeň se zřejmě dočkala další panovnícké návštěvy po Josefovi II., který ji navštívil roku 1774, až v roce 1804, kdy sem zavítal František I.

Život Františka I. (1768–1835), syna císaře Leopolda II. a vnuka Marie Terezie, byl velkou měrou ovlivněn francouzským císařem Napoleonem I. a válkami, které tento císař vedl. Poměrně složitý byl i jeho život osobní. Byl čtyřikrát ženat, dcera z prvního manželství zemřela v raném věku, jeho třetí a čtvrté manželství bylo bezdětné, a tak všichni jeho další potomci byli dětmi jeho druhé manželky Marie Terezy Neapolsko-Sicilské.

Do Plzně zavítal František (v té době ještě jako císař římský František II.) poprvé 4. prosince 1804 a ubytoval se u Josefa Mattase na náměstí. Mattasův dům čp. 107 koupil se svojí manželkou Annou v roce 1802 a nechali jej v roce 1803 přestavět společně se sousedním čp. 108 do podoby prvního činžovního domu v Plzni. O tomto pobytu Františka v Plzni další bližší zprávy nejsou. Již čtyři dny po jeho odjezdu z Plzně byly rakouské země prohlášeny císařstvím a panovník nadále jako rakouský císař používal titul František I. Neustálé porážky pro-

tinapoleonovské koalice, jejíž součástí bylo Rakousko, přinášely těžké ztráty, což vedlo nakonec Františka I. k uzavření spojenečství s Napoleonem. To bylo stvrzeno v roce 1810 sňatkem Napoleona s Františkovou nejstarší dcerou z druhého manželství Marií Luisou. Dne 12. srpna 1813 se Rakousko přes toto spojení připojilo opět k protifrancouzské koalici a vyhlásilo Francii válku. Po porážce Napoleona v říjnu 1813 se Marie Luisa vrátila i se synem do Rakouska.

Císař František I. do Plzně přijel podruhé v červnu 1812 a byl ubytován v Guldenerovském domě, kde také sídlil krajský úřad (dnes ul. B. Smetany 139/1 – původní dům byl v roce 1911 nahrazen novostavbou).

Císař byl s poctami vítán už v Mýtě

Při své třetí návštěvě ve dnech 15. až 17. srpna 1820 zde pobýval společně se svojí čtvrtou manželkou Karolinou a princeznou Marií Klementinou ze Salerna. Císařská rodina byla s velkolepými poctami vítána již od hranic Plzeňského kraje (Mýto), kam ji přijel uvítat plzeňský krajský hejtmán, který následně jel před císařským vozem až do Plzně. Na hranicích kraje byla vystavěna velká vítězná brána a při silnici až do Plzně stály pyramidy z chvojí ozdobené květy, květinové girlandy a špalíry školní mládeže, duchovenstva i lidu z okolních vsí. Císařská rodina se k Plzni přiblížila kolem osmé hodiny večerní za zvuku trub,

Guldenerovský dům, v němž byl během svých návštěv ubytován císař František I.

Zdroj: Archiv města Plzně

bubnu i ran z mozdířů, pozdravována písní Bože, zachovejž nám krále. Císařský vůz do města doprovázelo 24 plzeňských měšťanů a jejich synů na koních, děvčata v krojích házela na cestu květy. Do města průvod vjel Pražskou branou, ozdobenou třemi vítěznými oblouky. Zde císaře očekávali představitelé plzeňského magistrátu v čele s purkmistrem Emanuelem Davídem i duchovenstvo s arciděkanem a vikářem Tomášem Kordíkem. Císařská rodina byla opět ubytována v Guldenerovském domě na náměstí, kde bylo pro urozené hosty připraveno 17 pokojů a 3 kuchyně. Ve večerních hodinách bylo město slavnostně

osvětleno. Druhý den v ranních hodinách (od 7 do 9 hodin) udělovalo Jeho Veličinstvo audience a poté se císař odebral se svojí suitou na vrch Chlum, aby si ověřil, zda se nehodí k vojenským účelům. Císařovna Karolina se s princeznou Marií Klementinou a nejvyšší hofmistryní hraběnkou Lažanskou mezitím účastnila bohoslužby v kostele sv. Bartoloměje a následně si prohlédla radnici, starobylou městskou zbrojnicí i různá panovnícká privilegia pro Plzeň zde uložená. Navštívila i plzeňskou školu a následně na krajském úřadu udělovala audience. Po obědě u krajského hejtmana si císař prohlédl vojenské kvartýry v jednotlivých měšťanských domech, navštívil několik škol, vojenskou pekárnu, vojenskou nemocnici i městský špitál. Následujícího dne, 17. srpna, se císař s rodinou a celým dvorem kolem 5. hodiny ranní vypravil přes Klatovy do Českých Budějovic. Vyprovázeli je opět za hřmění mozdířů a za zvuku všech plzeňských zvonů měšťanů na koních, ostrostřelci a před jejich vozem jel opět až na pomezí Plzeňského kraje plzeňský krajský hejtmán.

K poslední – čtvrté – návštěvě císaře Františka I. v Plzni došlo v roce 1833, kdy zde ve dnech 1.–5. srpna pobýval se svojí manželkou Karolinou. Tentokrát císařský průvod přijel za zvonění zvonů a ran z mozdířů od Litic. Císaře s chotí vítala plzeňská mládež se svými učiteli, u vchodu

do krajského úřadu (Guldenerovský dům) je očekávala vysoká generalita a důstojnictvo, kněžstvo, krajští a důchodní úředníci a představitelé města. Hrál hudba sboru ostrostřelců a hudba pěšího pluku barona Herzogenberka zahrála rakouskou hymnu. Slavnostní představení v novém městském divadle císařská veličenstva zhlédla 2. srpna a následně si po městě prohlédla slavnostní osvětlení. Nejprve jeli od divadla (v dnešní Riegrově ulici) k budově gymnázia (dnes Studijní a vědecká knihovna), následně k vojenské vychovatelně (v místech dnešního Velkého divadla), kolem pětatických kasáren Riegrovou ulicí k radnici a následně do svého bytu na krajském úřadě. Dne 3. srpna kromě vyřizování státnických povinností a udělování audiencí zhlédli císařští manželé krojovaný průvod 200 osob na koních. Ve večerních hodinách před císařským bytem zazpíval sbor posluchačů filozofického ústavu kantátu, kterou k této příležitosti složil profesor Josef Vojtěch Sedláček. Vojenská přehlídka byla pro nepřízeň počasí přeložena z 2. na 4. srpna. Během svého pobytu se císařští manželé účastnili bohoslužeb v kostele sv. Bartoloměje, prohlédli si plzeňské školy včetně vojenské vychovatelně a císař navštívil i nová kasárna. Dne 5. srpna císařský pár se svým průvodem vyrazil dále do Žatce přes Čihánou a Toužim.

Štěpánka Pfliegerová
Archiv města Plzně

SOUTĚŽ Z HISTORIE

První kamenné městské divadlo bylo v Plzni vystavěno v dnešní Riegrově ulici (na archivním snímku). Západočeská metropole byla na území Čech po Praze druhým městem, v němž bylo kamenné divadlo postaveno. Svému účelu sloužilo i přes stísněné poměry až do výstavby nového divadla v roce 1902 (Velké divadlo). Staré divadlo postavené podle plánů architekta Lorenza Sacchettiho, které poctil svou návštěvou i císař František I. s chotí, bylo slavnostně otevřeno představením romantické hry Franul

von Weissenthurnové Der Fackelträger von Cremona (Světloňoš z Cremony):

A/ 12. 9. 1828
B/ 12. 11. 1832
C/ 12. 4. 1833

Odpovědi lze zasílat s označením Soutěž z historie na adresu redakce nebo na e-mail soutez.Radnicnilisty@plzen.eu do 20. května. Správná odpověď v dubnu byla C/ tepelské premonstráty. Uspěla Anna Rohlová.

SOUTĚŽ SE ZOO

Vodní světy

Zoologická a botanická zahrada města Plzně má každý den otevřeno od 8 do 19 hodin a od dubna už je v provozu také DinoPark. Od dubna do října se také konají dvakrát denně, kromě pondělí, sokolnické ukázky v amfiteátru. Naši čtenáři mohou tentokrát soutěžit o knihu **Vodní světy** autorky Aleny Voračkové. Je plná barevných fotografií

pořízených třeba pod hladinou Hracholuské přehrady. **Víte, jaká pískovcová socha se nachází nedaleko hlavního vstupu plzeňské zoo?**

A/ koaly
B/ ptakopyska
C/ vombata

Odpovědi lze zasílat s označením Soutěž se zoo na adresu redakce nebo na e-mail soutez.Radnicnilisty@plzen.eu do 20. května. Správná odpověď v dubnové soutěži byla B / 65.

Uspěla Ludmila Protivínská.